

Sjukvård

Regionens utmaningar kräver socialliberala svar

Liberalerna – ett tydligt socialliberalt alternativ

Inledning Coronapandemin har påverkat och förändrat vardagen för oss alla och inte minst för personalen som arbetar inom sjukvården. Västerbotten har, precis som flera andra regioner, drabbats hårt. Sjukvårdens medarbetare har haft och har en mycket ansträngd arbetssituation när de på ett fantastiskt sätt, dygnet runt under årets alla dagar, vårdar sjuka västerbottningar. Detta kommer givetvis att ha en bestående effekt även framöver i tiden för sjukvården men även för regionens företag och övriga samhällsaktörer.

Respekt för den enskilda människan, solidaritet och frihet ska prägla hälso- och sjukvården i Västerbotten. För oss socialliberaler är det viktigt att alltid lyfta fram grupper som riskerar att glömmas bort när politiska beslut fattas. Det är viktigt för oss att vara en röst för den som bäst behöver den.

Det är en grundläggande mänsklig rättighet att få vård på lika villkor, likaså rätten att slippa diskriminering i sjukvården. Detta oavsett kön, könsidentitet och könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Forskning och rapporter visar tyvärr att vården brister i att bemöta och behandla vårdtagare på lika villkor. En del patienter upplever att de får ett sämre bemötande och vissa har betydligt svårare att få tillgång till rätt vård.

Sjukvården ska vara behovsstyrd och finansieras gemensamt och vara tillgänglig för alla – var än man befinner sig i länet, samhället eller livet. Det är en självklarhet att de sista åren av livet ska vara lika trygga och värdiga som de i början av livet.

Liberalerna är det socialliberala partiet i Region Västerbotten.

Personalen – regionens viktigaste resurs

Den största utmaningen regionen står inför är personalförsörjningen och att rekrytera kompetent personal.

Personalen är regionens viktigaste resurs. Dess kunskap är patienternas vårdkvalitet. Därför ser vi satsning på utbildning, fortbildning, forskning och att vara en god arbetsgivare som viktiga förutsättningar för att säkerställa en god hälso- och sjukvård i Västerbotten.

Pensionsavgångarna och övrig anledning till personalomsättning är stora under de kommande åren. Många seniorer är vid 65 års ålder fortfarande friska och bär med sig en enorm kompetens. Liberalerna har länge drivit frågan om vikten av att behålla seniora medarbetare.

Vi prioriterar karriärtjänster och akademisk specialisttjänstgöring (AST) för sjuksköterskor, fler platser för specialisttjänstgöring för läkare (ST- tjänster) och specialistutbildning för undersköterskor.

Regionen ska erbjuda en god arbetsmiljö och ett gott ledarskap. Personal- och lönepolitiken måste vara långsiktig, uthållig och prioriteras. Regionen måste uppfattas som en attraktiv arbetsgivare för redan anställda, för nyutbildade och för seniorer.

Vi vill:

- Fortsatt utveckla akademisk specialisttjänstgöring (AST) för sjuksköterskor inom fler specialtområden
- Skapa fler platser för specialisttjänstgöring för läkare (ST-tjänster)
- Tillskapa fler ST-tjänster i tandvården
- Utveckla karriärtjänster för sjuksköterskor
- Införa specialisttjänstgöring för undersköterskor
- Underlätta för seniora medarbetare att stanna kvar i arbetslivet efter fyllda 65 år, med flexibilitet avseende önskade arbetstider och arbetsuppgifter
- Satsa på klinisk forskning
- Lönesatsa

Hälso- och sjukvårdens utmaningar kräver liberala svar.

Hälsocentraler och tandvård för framtiden

Primärvården ska vara det naturliga förstahandsvalet när västerbottningen blir sjuk. Det är av största vikt att Region Västerbotten har en långsiktig plan för primärvården när befolkningen ökar. För oss liberaler är det viktigt att man själv kan välja sin läkare och hälsocentral. Det bör finnas möjligheter för hälsocentraler att profilera sig inom olika områden och vara av olika storlek. Västerbotten är stort och orter skiljer sig åt, alla hälsocentraler behöver inte vara uppbyggda på samma sätt. Öka möjligheterna för primärvården att skraddarsy och profilera sin verksamhet efter de förutsättningar som finns lokalt, exempelvis genom att tillföra bredare kompetens. Vi ser gärna en mångfald av utförare, det skapar fler arbetstillfällen för personalen och ökad tillgänglighet för patienterna. Det är viktigt att kunna locka till sig fler ST-läkare med intresse för allmänmedicin.

Vi vill utveckla konceptet akademiska hälsocentraler (AHC). AHC knyter samman utbildning, utveckling och forskning för primärvården, med vardagen på hälsocentralerna.

En ny utmaning för primärvården är den stora ökningen av psykisk ohälsa bland barn, unga och äldre. Vi

vill se depressionssjuksköterskor på hälsocentralerna. De psykosociala teamen måste utvecklas.

Med en äldremottagning på hälsocentralerna skapas en struktur och vård som är särskilt anpassad till den seniora västerbottningen. Förebyggande hembesök bör erbjudas för personer 80+ i samarbete med kommunerna, hälsokontroller för 70-åringar och mobila läkare är också viktiga delar i detta arbete.

För att förebygga tandhälsan vill vi Liberaler återinföra fluorsköljning då vi vet att tandhälsan blivit sämre hos barn och unga i vårt län.

Vi vill:

- Utveckla Äldremottagningar på hälsocentralerna
- Införa hälsoundersökningar för 70-åringar
- Utveckla Akademiska hälsocentraler (AHC)
- Införa depressionssjuksköterskor på hälsocentralerna och utveckla de psykosociala teamen
- Tillskapa fler familjecentraler
- Skapa möjligheter till profilering av Hälsocentraler
- Utveckla tandläkarbuss
- Återinföra "Fluortanten"
- Erbjuder förebyggande hembesök från 80 år
- Införa mobil läkare/team
- Förverkliga fast läkarkontakt på hälsocentralen

Inlandssjukvård och glesbygdsmedicin

I en region med långa avstånd innebär den nya tekniken nya möjligheter för att skapa en trygg, jämlik och rättvis sjukvård i hela regionen. Inlandssjukvården kräver en särskild organisation och insats för att kännas trygg och rättvis.

Glesbygdsmedicinskt centrum i Storuman har utvecklat distanslösningar vilket underlättar för patienter som slipper åka långt för undersökningar. En satsning på distansöverbyggande teknik vid sjukstugorna bidrar till en trygg och nära vård för invånarna i inlandet. Distriktssköterskefilialerna har också en viktig uppgift liksom samhällsrummen.

Vi liberaler vill göra försök med gemensam vård och omsorgsorganisation mellan kommun och region i en gemensam organisation. Vi kallar det bygdesjukvårdshuvudman. Det ger mindre kostnad för förvaltning och mer resurser till vården.

Lycksele lasarett byggs nu ut vilket Liberalerna är mycket glada för. Men ytterligare satsning behövs, bland annat vill vi återinrätta öron-näsa-hals i Lycksele.

Vi vill:

- Inrätta en gemensam bygdesjukvårdshuvudman på två orter
- Se samrekrytering med kommun och näringsliv

- Återinföra öron-näsa-hals i Lycksele
- Se fler försök med digifysiska vårdbesök

Sjukhusvård

Norrlands universitetssjukhus (NUS) tillsammans med länsdelssjukhusen i Lycksele och Skellefteå, ska garantera tillgången till sjukvård i Västerbotten. Vi vill säkra Skellefteå och Lycksele lasarett som fullvärdiga akutsjukhus och tillsätta en platschef på vart och ett av sjukhusen. Vi liberaler vill ha en förlossningsvård som fungerar året runt på alla tre sjukhus i regionen. Universitetssjukhuset har ansvar för högspecialiserad sjukvård i hela norra Sverige och är navet för läkarutbildningen i norra regionen. För att garantera regionsjukvård i toppklass och vidareutveckla spetsfunktioner är satsning på profilmråden viktigt.

Den kliniska forskningen vid regionens tre sjukhus är en grundförutsättning för att kunna garantera en god och högkvalitativ hälso- och sjukvård. För att stärka utbildning och forskning vill vi satsa på spjutspetsforskning/karriärtjänster.

Under åren har antalet vårdplatser reducerats kraftigt, främst på enheter som vårdar äldre. Vi vill säkerställa vårdplatser för en värdig, tillgänglig och högkvalitativ vård.

Vi ser behovet av att bygga ett nytt operationshus i Umeå anpassat för framtidens sjukvård, dagkirurgisk verksamhet och för att förbättra de kirurgiska flödena.

Vi vill:

- Bygga ett nytt operationshus vid Norrlands universitetssjukhus
- Säkra förlossning/BB på länets tre sjukhus
- Fler vårdplatser på länets sjukhus
- Utveckla geriatrisk öppenvårdsrehabilitering (GÖT)
- Tillskapa hospice – vård vid livets slutskede i Skellefteå
- Utveckla Neurorehab Sävar
- Satsa på spjutspetsforskning/karriärtjänster
- Fortsätta utveckla den dagkirurgiska verksamheten
- Inrätta hjärnskadekoordinatorer i länet
- Tillsätta en platschef vid Skellefteå och Lycksele lasarett

Barns och ungas ohälsa kan inte vänta

Barn- och ungdomskliniken i regionen är en välfungerande verksamhet av hög kvalitet och med god tillgänglighet.

Den psykiska ohälsan är den som ökar mest i samhället, inte minst hos barn och unga.

Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) i regionen har länge haft en av landets sämsta tillgänglighet. Det är oacceptabelt. Tidiga insatser och en sammanhållen vård är mycket viktig.

På flera håll i Sverige har det skapats beroendevård för ungdomar med samverkan mellan kommun och region enligt konceptet Mini-Maria. Målet är att kunna erbjuda ungdomar och anhöriga ett omhändertagande med resurser som är samordnade för att uppnå en god effekt av den samlade kompetensen, samt i ett tidigt skede kunna nå ungdomar i riskzonen. Därför vill vi tillsammans med de större kommunerna skapa Mini-Marior.

Det är viktigt att det görs insatser för barn och ungas hälsa på bred front. Förebyggande och främjande och där flera aktörer samarbetar som primärvård, skola och socialtjänst.

Vi vill:

- Tillskapa Mini-Maria i samarbete med kommunerna
- Utveckla hälsocentralernas och digitala ungdomsmottagningens arbete med barn och ungas hälsa
- Öka tillgängligheten inom BUP
- Säkra ungdomsmottagningarna/ungdomshälsan samt utveckla fler digitala lösningar

Nej till diskriminering av äldre

Med ökad ålder ökar behoven av sjukvård. Äldresjukvården ska vara lika välorganiserad och lika prioriterad som barnsjukvården som är ett föredöme. För oss liberaler är det viktigt att åldersdiskrimineringen upphör.

En äldremottagning kan jämföras med konceptet som hälsocentralerna idag har med barnavårdcentral, alltså en egen del i hälsocentralens regi fast för den äldre målgruppen 70 år och äldre. I 60- och 70-årsåldern försämras hälsoläget för många. Därför driver vi liberaler frågan om hälsoundersökningar för 70-åringar, mammografi för kvinnor äldre än 75 år, utökade vaccinationsprogram och livmoderhalscancerscreening för kvinnor plus 60.

Vi anser att det ska finnas specialrehabilitering även efter 65 års ålder. Vi vill införa en mobil röntgen och mobilt ultraljud som syftar till att underlätta för boende i särskilda boendeformer vid enklare former av trauman och mindre allvarliga sjukdomstillstånd som inte kräver akut omhändertagande. Då kan den äldre slippa transporteras till akutmottagningen i onödan.

För oss är det en självklarhet att de sista åren av livet ska vara lika trygga och värdiga som de i början av livet.

Vi vill:

- Tillskapa Äldremottagningar vid hälsocentraler
- Införa hälsoundersökningar för 70-åringar
- Utöka mammografi för kvinnor +75 år
- Införa komplett vaccinationsprogram för +65 år
- Återinföra specialrehabilitering även för +65-åringar
- Införa en mobil röntgen

Digitalisering

Digitalisering är ett utmärkt verktyg för att ge förutsättningar för en likvärdig vård i hela regionen. Regionen har mer än 20 års erfarenhet av att använda distansöverbyggande teknik. De stora avstånden i Västerbotten har varit en viktig drivkraft i utvecklingen av lösningar och arbetssätt för en mer effektiv och jämlik vård. Vården kommer närmare patienten och specialistkompetens kan tillgängliggöras oberoende av var patienten finns i regionen.

När nya digitala kontaktvägar skapas, måste man beakta att det finns patientgrupper som av olika anledningar saknar eller inte behärskar exempelvis dator, smartphones, Bank-ID så att de inte utestängs.

Hälso- och sjukvården har tagit enorma kliv framåt i digitala arbetssätt sedan coronapandemin. Detta arbete måste fortsatt utvecklas. Ny teknik ger möjlighet till ökad tillgänglighet. Att flytta sjukvården närmare patienterna är ett framgångskoncept som går att sprida även till tätt befolkade områden. Den digitala ungdomsmottagningen som vi drivit och som nu finns på plats är ett exempel på hur nya arbetssätt utvecklas.

Vi vill:

- Fortsatt utveckla 1177 och dess e-tjänster
- Utveckla fler digitaliserade vårdtjänster/vård på distans
- Utveckla ett patientvänligt bokningssystem till sjukvården
- Utveckla samhällsrummen tillsammans med kommunen

Psykiatri

Psykisk ohälsa är den ohälsa som ökar mest i landet. Förutom den psykiska ohälsan finns människor med psykisk sjukdom som är mer eller mindre kronisk och som behöver livslångt stöd från sjukvård, kommun, försäkringskassa och arbetsförmedling.

Vården som erbjuds personer med psykisk sjukdom ska enligt HSL (hälso- och sjukvårdslagen) vara lättillgänglig och likvärdig i hela landet. Ambitionen måste vara att vården och rehabiliteringen ska utgå från patientens eller brukarens behov och vara patientsäker, kunskapsbaserad och uppföljningsbar. Den neddragning av vårdplatser som skett inom psykiatrin är inte acceptabel, inte minst inom äldrepsykiatrin. Därför behövs satsningar på både öppen- och slutenvården.

Att drabbas av akut psykisk sjukdom är inte kriminellt och det ger helt fel signaler när det är polisen i stället för vården som möter patienten när denne mår som sämst. Behovet av en psykiatrisk ambulans blir mer och mer aktuell eftersom den psykiska ohälsan ökar bland befolkningen.

Vi vill:

- Satsa både på öppen- och slutenvården inom psykiatrin
- Fortsatt utveckla självinskrivning inom psykiatrin
- Utveckla äldrepsykiatrin

- Införa psykiatrisk ambulans

Regional utveckling

Västerbotten är en stor region med långa avstånd och det ska gå att bo och leva i hela regionen. Därför krävs en väl utbyggd infrastruktur av både vägar och järnväg. Region Västerbotten måste därför möjliggöra arbetspendling och kollektivtrafiken måste ha en hög tillgänglighet. Det är både praktiskt för regionens medborgare och miljövänligt.

Digitaliseringen i regionen har ökat kraftigt sedan coronapandemin och möjliggjort helt nya arbets sätt. Avstånden i regionen minskas och medborgarnas deltagande ökar.

Det digitala arbetet måste fortsätta att utvecklas och uppkopplingen i regionen måste fortsätta att arbetas med. Uppkoppling och bredband är idag en lika viktig del i infrastrukturen som exempelvis el- och vägnäten. En väl fungerande uppkoppling är viktig för såväl privatpersoner som för företag och är en förutsättning för regional tillväxt. Vi ser gärna Västerbotten som försökslän för kommande 5G-satsningar.

Vi vill:

- Påskynda processen med Norrbottenbanans sträckning till Luleå
- Avsluta delfinansieringen av Stockholmskontoret
- Avsluta deltagandet på Grand-dagarna
- Permanenta digital medverkan på Almedalen för deltagare från Region Västerbotten
- Öka möjligheterna för resenärer att transportera cykel i kollektivtrafiken
- Ha ett samordnat regelverk för färdtjänst inom regionen för att förenkla resor mellan olika kommuner i länet